

گزارش تحلیلی صنعت سیمان

جهت ارائه در جلسه بیست و یکم کمیسیون صنعت

۱۴۰۳/۱۰/۱۸

صنعت سیمان در دنیا

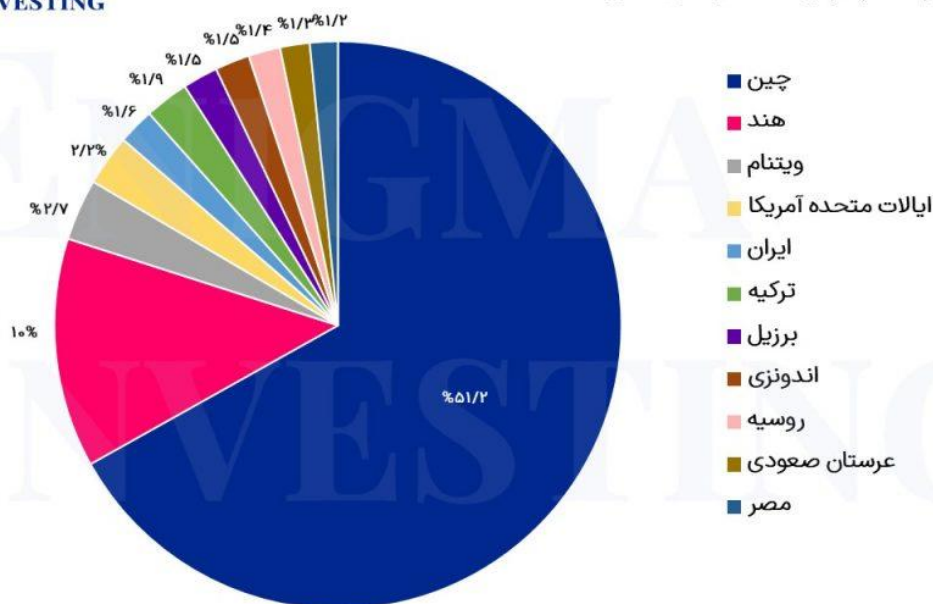
بر اساس آمارها و تحلیل صنعت سیمان در دنیا، در سال ۲۰۲۳ کشور چین بیش از نیمی از تولیدات سیمان (۵۱.۲ درصد) را به خود اختصاص داده است. این کشور در سال گذشته ۲.۱ میلیارد تن سیمان تولید کرده است.

پس از آن هند با میزان تولید ۴۱۰ میلیون تن سیمان، دومین رتبه را در میان تولیدکنندگان بزرگ کسب کرد.

بر اساس آمارهای جهانی ایران به عنوان پنجمین تولیدکننده بزرگ در صنعت سیمان، در سال ۲۰۲۳ با رشد ۱۰.۹ درصدی نسبت به سال قبل، ۶۶.۶ میلیون تن سیمان تولید کرد که ۱.۶ درصد سهم از کل تولیدات جهانی را به خود اختصاص داده

E.I. ENIGMA
INVESTING

سهم کشورها در تولیدات سیمان سال ۲۰۲۳

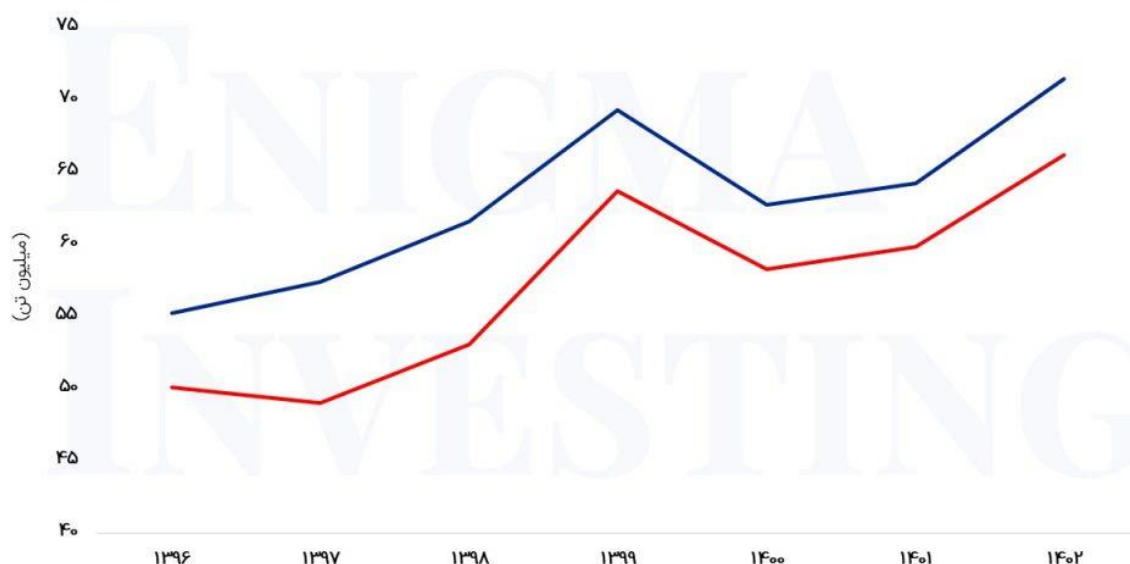
تولید سیمان در ایران

اولین کارخانه سیمان در سال ۱۳۱۲ با ظرفیت ۱۰۰ تن در روز در «شرکت سیمان ری» ظرفیت اسمی تولید سیمان ایران سالانه ۸۹ میلیون تن در سال ۱۴۰۲، ۷۱.۴ میلیون تن یعنی ۸۴ درصد از ظرفیت اسمی تولید که طی چند سال اخیر بی سابقه بوده است.

در حال حاضر حدود ۸۰ تولیدکننده در اقصی نقاط کشور که ۷ استان اصفهان، تهران، خراسان رضوی، فارس، خوزستان، قزوین، مرکزی، کرمانشاه و همدان بیش از نیمی از تولیدات کشور را بر عهده دارند.

E.I. ENIGMA
INVESTING

روند تولید و مصرف داخلی سیمان طی ۷ سال

در حالی که در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ تولیدکنندگان سیمان در ایران به دلیل مشکلات قطعی برق و افت تقاضا با کاهش محسوس تولید همراه بودند، اما در سال ۱۴۰۲ تولیدکنندگان صنعت سیمان با مدیریت صحیح در انرژی توانستند با رشد ۱۱ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۷۲ میلیون تن سیمان تولید کنند.

نحوه نرخ گذاری در صنعت سیمان ایران

تا پیش از سال ۱۳۸۴ قیمت سیمان در ایران به صورت دستوری بود. رشد هزینه ها و ناترازی آن با رشد قیمت فروش به واسطه سیاست های دستوری، صنعت سیمان را در آن سال ها با چالش های بسیاری همراه کرد. با ورود سیمان به بورس کالا، از خرداد ماه ۱۴۰۰ نرخ سیمان براساس مکانیزم عرضه و تقاضا و براساس قیمت پایه تعیین گردید. قیمت پایه توسط انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان به بورس کالا اعلام و پس از تایید کمیته معاملات بورس کالا به عنوان کف قیمت سیمان مشخص می شود

مهم ترین عوامل موثر بر عرضه سیمان

تامین انرژی: یکی از عوامل بسیار مهم در تحلیل بنیادی صنعت سیمان این است که تولید سیمان فرآیندی انرژی بر بوده و به شدت به گاز طبیعی و برق متکی است. نوسانات قیمت انرژی می تواند به طور قابل توجهی بر هزینه های تولید تأثیر بگذارد، چرا که حدود ۲۰ درصد از بهای تمام شده در صنعت سیمان به هزینه انرژی اختصاص دارد.

لزوم استفاده بهینه در مصرف انرژی به ویژه در فصول گرم سال منجر به قطعی برق تولیدکنندگان سیمان در ایران می شود که این موضوع چالش هایی را برای تولیدکنندگان به همراه داشته است.

حمل و نقل

نیروی کار فعال

چالش های صنعت سیمان در ایران

- ✓ مشکل تامین انرژی و قطعی برق در برخی از فصول سال
- ✓ مشکل تجهیزات و ماشین آلات، عدم بازسازی خطوط تولید و قدیمی بودن فناوری ساخت
- ✓ مشکلات تعیین قیمت های پایه به صورت دستوری در بورس کالا
- ✓ نوسانات نرخ ارز و ایجاد مشکل در سرمایه در گردش شرکت ها

صنعت سیمان در بورس

هرچند عرضه سیمان در بورس کالا در سال های اخیر توانسته یکی از مهمترین چالش های این صنعت یعنی قیمت گذاری دستوری را کاهش ولی با این حال معضل ناترازی انرژی و تامین برق و گاز مورد نیاز برای این صنعت به یک معضل پایدار در آن تبدیل شده و تلاش صنعت سیمان بر این است که ناترازی انرژی، تأثیری روی قیمت ها نگذارد و برای این منظور کارخانه ها به اندازه کافی کلینکر ذخیره نموده اند تا به مشکل نخورند.

طبق برنامه اعلامی وزارت صمت فروش سیمان خارج بورس ممنوع بوده و با توجه به ظرفیت تولید هر واحد تولیدکننده، کف عرضه مشخص و برای اجرا به واحدهای تولیدکننده ابلاغ نموده است. در این برنامه تمام مراحل تولید و عرضه به صورت مکانیزه و فیزیکی با همکاری سازمان حمایت رصد و پایش می‌شود.

پیشنهادهای و راهکار برای حل مشکلات صنعت سیمان و مدیریت بازار سیمان

- ✓ پیگیری تامین برق صنایع سیمان حداقل تا سطح ۵۰ درصد و افزایش تولید
- ✓ اعلام ممنوعیت فروش خارج از بورس جهت کشف قیمت منصفانه
- ✓ تجمیع عرضه‌ها و انجام عرضه هر دو هفته یکبار
- ✓ عرضه سلف سیمان (با موعد تحویل بیش از یک ماه)

راهکارها:

- ✓ وزارت صمت، نقش تنظیم‌گری خود را در تنظیم بازار سیمان دارد باید نقش قیمت‌گذاری دستوری سیمان پایان داده و همه واحدهای تولیدی را به عرضه هفتگی میزان مشخصی سیمان در بورس کالا مکلف نماید. این مسئله ضمن شفاف‌کردن عرضه و تقاضا نقش واسطه‌ها را در تجارت این محصول موجب می‌شود
- ✓ مصرف‌کنندگان و توزیع‌کنندگان واقعی بتوانند سیمان را مستقیم از بورس کالای خریداری نمایند.
- ✓ فعال‌شدن رینگ صادراتی بورس کالا برای صادرات سیمان و کلینکر به منظور جلوگیری از رقابت منفی و دامپینگ و شفاف‌شدن معاملات صادراتی.
- ✓ اصلاح تدریجی قیمت برق و گاز طی یک برنامه پنج‌ساله با هدف ایجاد تحرک در کارخانه‌های تولید سیمان برای ارتقای فناوری و نوسازی که عمر برخی از آنها به ۷۰ سال می‌رسد.
- ✓ هرگونه سیاستگذاری و برنامه‌ریزی برای صنعت سیمان با مشورت تولیدکنندگان و انجمن‌های تخصصی مربوطه و تشکل‌های اقتصادی انجام شود.

منابع:

- ✓ انجمن صنفی کارفرمایان سیمان کشور
- ✓ گزارش بررسی مشکلات ساختاری صنعت سیمان و دلایل آشفتگی بازار. مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی